

Шведова Г.А.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу,
Державний торговельно-економічний університет,
м. Київ

АНТИКОРУПЦІЙНА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: КРИМІНОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Правове забезпечення запобігання та протидії корупції регулюється низкою нормативно-правових актів, прийнятих в Україні, провідними серед яких є Закон України «Про запобігання корупції», Антикорупційна стратегія на 2021-2025 роки, Кримінальний кодекс України.

Система органів антикорупційної інфраструктури в умовах воєнного стану паралельно адаптувала свої повноваження щодо воєнних реалій, чим забезпечила ефективність правозастосовчої діяльності у протидії службовим зловживанням та корупційній злочинності в цілому.

Щодо фінансового контролю в цій частині - законодавець надав можливість цим особам відомості про такі подарунки не зазначати у деклараціях про доходи та повідомлення про суттєві зміни у майновому стані не подавати [1]. Також слід відмітити важливі законодавчі новели кримінально-правового змісту. Зокрема, наприкінці березня 2022 року в Кримінальному кодексі з'явилась нова норма, якою встановлено відповідальність за службові зловживання у сфері незаконного використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги [2].

В парламенті неодноразово за останній час лунали пропозиції щодо необхідності змін до кримінального законодавства стосовно посилення відповідальності за корупційні діяння.

Наприклад, окремим законопроектом пропонувалось визнавати державною зрадою незаконне збагачення у період дії воєнного стану і віднести до категорії особливо тяжких злочинів [3]. Також висувалась позиція про те, що санкції за корупційні діяння під час війни мають відповідати санкціям за співпрацю з ворогом [4].

Щодо особливостей нормативного врегулювання запобігання службовим зловживанням під час війни – слід зазначити передусім про подію 03 серпня 2022 року, коли набрав чинності Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану» від 08 липня 2022 року.

Цим законом скасовуються існуючі обмеження щодо відповідності подарунків загальноновизнаним уявленням про гостинність та обмеження щодо вартості подарунків для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування та встановлюється можливість таким особам приймати подарунки без обмеження їх вартості, якщо вони використовують кошти за них або самі подарунки на потреби ЗСУ чи гуманітарну допомогу постраждалим від агресії Російської федерації проти України.

Отже, в умовах воєнного стану необхідне нормативне забезпечення та ефективне правове регулювання запобігання та протидії всім формам службових зловживань як окремого напрямку антикорупційної політики.

Список використаних джерел:

1. Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» щодо особливостей застосування законодавства у сфері запобігання корупції в умовах воєнного стану : Закон України від 08 липня 2022 р. № 2381-IX (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

2. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III (із змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

3. Плашенко К. Корупційні дії під час війни можуть прирівняти до держзради. Радник у сфері публічних закупівель. 06 травня 2022 року. URL: <https://radnuk.com.ua/voennyj-stan/koruptsijni-dii-pid-chas-vijny-mozhut-pryrivniaty-do-derzhzrady/>

4. Дунда О. Корупція на війні гірше за мародерство. Лексінформ. 04 травня 2022 року. URL: <https://lexinform.com.ua/v-ukraini/koruptsiya-na-vijni-girsha-za-maroderstvo/>